

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Historický ústav

Posudek oponenta diplomové práce

Autorka: Andrea Ballová, studijní program N7105 Historie

Název: Vznik a vývoj cechů v Moravské Třebové od počátku 16. století do poloviny 19. století, 2021, 156 s.

Rozsáhlý text kvalifikační práce od prvních stran přesvědčivě dokládá autorčin promyšlený přístup, dobře zvládnutou teoretickou přípravu, znalost literatury a výtečný přehled v problematice. Text je psán s evidentním zaujetím pro studovanou materii, kultivovaně, je bohatě vystavěn na odborné literatuře a pramenech. Zvolené téma cechů nabízí řadu přístupů ke zpracování. S vědomím nutnosti přiblížit se „strukturální totalitě“ tématu autorka vykročila na obtížnou cestu, během níž hledala odpovědi na otázky vývoje cechů v jednom moravském městě skrze široký kontextuální výklad. Zvládnutí tohoto celku, který je ve výsledku soudržný a vyvážený, považuji za doklad její odborné zralosti. Autorka má evidentně osvojeny znalosti a dovednosti nutné k práci historičky.

Otázky, které práce vzbuzuje, se týkají její struktury. Text otevírá rozsáhlé expozé, v němž autorka představuje svůj záměr, pracovní postupy, velmi sympaticky též odborné způsobilosti nezbytné k dosažení výsledku, stav poznání problematiky a pramennou základnu. Tato část opět slouží co doklad autorčina uvědomění si složitých souvislostí, přesto soudím, že by některé pasáže mohly být zestručněny – zvláště při představování některých dílčích otázek týkajících se následujícího výkladu (např. informace o budoucí stručně zmínce o vývoji názvu města), leč jedná se o pouhé detaily a subjektivní dojem oponenta.

Autorka podstatnou část textu věnuje představení řemeslných počátků, cechovní správě, fungování cechovních organizací a jiným celozemským a obecným aspektům, které tvoří úvod k vlastnímu jádru práce. Jedná se o pasáže kvalitní, opřené o fundované texty, pro souvislosti výkladu zcela funkční, zabírají však rozsáhlou část celku ještě dříve, než autorka přechází k vlastní tvůrčí práci. Nabízí se tedy úvaha, zda by textu v této sekci neslušela větší střídmost. Autorce však slouží ke cti, že se s nelehkým břemenem obsáhlého výkladu obecného vývoje dokázala dobře vypořádat.

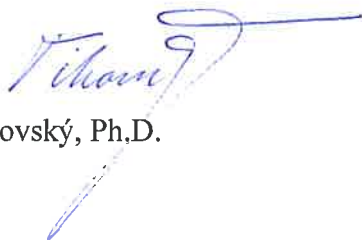
Do tohoto rozsáhlého rámce je vsazen přehled jednotlivých cechů v Moravské Třebové, který představuje těžiště práce. Při prvním čtení těchto pasáží překvapí, že autorka pracuje se sumářem fenoménů spojených s jednotlivými cechy, resp. s dochovanými prameny, a že neprovádí hlubší analýzu. Sama však nabízí zdůvodnění. Podoba práce byla ovlivněna zásadním omezením dostupnosti archivů v době pandemie. Za těchto okolností je zcela pochopitelné, že autorka oproti svému záměru neměla prostor k ponoru, který prameny nabízejí. Je ostatně otázkou k rozpravě při obhajobě, jak by své analýzy zaměřila za situace, kdy ve městě existovalo celkem 29 různých cechovních organizací s působností mnoha staletí, během nichž se měnila historická skutečnost. Jaké analýzy by za takové situace byly vůbec možné z pohledu kvantity i různorodosti

dochovaných informací - patrně mnohdy nespojitých a blíže nezařaditelných. Bylo by možné dosáhnout soudržného pohledu v linii ekonomické, demografické, případně genealogické či jiné? Velký otazník by pak patrně představoval klíč k výběru takových pohledů. Vždyť jen kupříkladu uváděná vandrovní knížka Karla Petrasche (cech obuvníků) o rozsahu 80 stran dokladující jeho cesty k získání zkušeností (s. 98) nepochybně vybízí k rozboru a výkladu, který slibuje přinést řadu zajímavých zjištění. A to se jedná o pouhý zlomek existujících pramenů, které kolegyně ve svém textu sumarizuje. Při přemýšlení nad těmito otázkami lze dospět k závěru, že zvolený způsob zpracování byl - patrně - tím nejúčelnějším pro potřeby magisterské kvalifikační práce. Zpětně se pak jeví logickým i rozsah předcházejících částí, nad nímž jsem uvažoval výše. Vzhledem k úrovni celého pojednání lze současně předpokládat, že by autorka dokázala i více vyniknout v interpretační části, k níž s ohledem na uvedenou pandemii i na objektivní metodologické výzvy (rozsah a různorodost pramenů, množství reálií a časový rozptyl) neměla tolik příležitostí. Považuji však za podstatné zdůraznit, že je z textu jednoznačně patrná autorčina schopnost uvažovat, její znalost obsahu primárních pramenů a že si je vědoma příležitostí jejich dílčích hlubších interpretací.

Jaké povahy je tedy předložená práce a jakých dosáhla cílů? Autorka v závěru kupříkladu uvádí, že „jednotlivé účetní knihy nás nechaly nahlédnout do hospodaření korporací“, avšak toto tvrzení platí spíše pro ni samotnou co badatelku znalou obsahu pramenů, nikoliv pro čtenáře textu, který takový a jím podobné rozборы podrobněji nepředstavuje. Platí však tvrzení o tom, že „propojením písemných a hmotných památek se nám naskytl obraz cechovních organizací“. Právě doplnění práce o přehled hmotných cechovních pramenů, který A. Ballová zařadila, povyšuje celek na velmi obsahově vydatnou rukověť k poznání cechů v Moravské Třebové, která je solidním základem pro následné sondy libovolného zaměření. Sama autorka zde má řadu příležitostí k dalším studiím. Cíle práce tak považuji za naplněné.

Kvalitní práce A. Ballové je dokladem její soustavné odborné přípravy. Mnou uvedené komentáře necht' slouží jako podněty k odborné rozpravě při obhajobě.

S ohledem na výše uvedené doporučuji práci hodnotit stupněm A.

PhDr. Ondřej Tikovský, Ph.D.

V Hradci Králové 20. srpna 2021.